

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2023

Nr 96

ÅLANDS LAGTINGS BESLUT

om ändring av arbetsordningen för Ålands lagting

Utfärdat i Mariehamn den 5 oktober 2023

I enlighet med lagtingets beslut¹, tillkommet på det sätt som bestäms i 63 § 1 mom. lagtingsordningen (2011:97) för Åland,

ändras 1 § 1 mom., 2 § 1–2 och 4 mom., 5 § 1 mom., 6 §, 10 § 1 och 3 mom., 13 §, 25 § 1 mom., 26 § 1 mom., 29 § 1 mom., 32 § 2 mom., 33 §, 41 § 3 mom., 46 §, 54 §, 65 § 2 mom., 68 § 4 mom., 80 § 1 och 4 mom., 82 § 6 mom., 87 § 2 mom., 91 § 2 mom. och 92 § 3 mom. i arbetsordningen (2015:87) för Åland varav 32 § 2 mom. sådant det lyder i arbetsordningen 2018/36 samt

fogas till arbetsordningens 12 § 1 mom. en ny 9 punkt, varvid gällande 9 punkten blir 10 punkten, till 18 § nya 2–5 mom. samt till 20 § nya 3–6 mom., som följer:

1 §

Lagtingsårets början

Lagtinget sammanträder årligen till ett nytt lagtingsår i enlighet med vad lagtinget beslutat enligt lagtingsordningen. Den ledamot som längst innehåft ett uppdrag som ledamot av lagtinget (*ålderstalmannen*) ska då inta talmannens plats. Har två eller flera varit ledamöter i lagtinget lika lång tid förs ordet av den till åren äldste av dem. Under ledning av ålderstalmannen förrättas valet av en talman samt därefter var för sig val av en första och en andra vicetalmän.

2 §

Fullmaktsgranskningar

Senast klockan 15.00 den sista vardagen före mandatperiodens första plenum granskar lagtingsdirektören lagtingsledamöternas full-

makter för godkännande. Vid granskningen av en fullmakt undersöks att den är utfärdad av en behörig myndighet i föreskriven form.

En förteckning upprättas över de lagtingsledamöter vars fullmakter godkänts. Lagtingets första plenum under mandatperioden börjar med namnupprop enligt förteckningen.

Har en ledamots fullmakt inte blivit godkänd kan lagtinget pröva om hon eller han ändå får inträda i lagtinget. Om det görs en anmärkning mot en ledamots behörighet ska lagtinget pröva ärendet förutsatt att inte samma anmärkning över valet redan har anförts genom besvär eller besvär ännu kan anföras hos Ålands förvaltningsdomstol i enlighet med vallagen (2019:45) för Åland.

5 §

Lagtingets arbetsperioder

Lagtingets arbete fortgår med eller utan avbrott enligt vad talmanskonferensen beslutar till dess följande lagtingsår vidtar.

6 §

Lagtingets avslutning

Det sista lagtingsåret under mandatperioden fortgår till dess republikens president eller på presidentens vägnar landshövdingen förklarat arbetet avslutat för mandatperioden.

Avslutningen av lagtinget hålls på den tid som landshövdingen tillkännager. Efter en gudstjänst samlas lagtinget i plenisalen där talmannen framför lagtingets hälsning varefter republikens president eller på presidentens

¹⁾ TMK nr 3/2022-2023

LKU bet. nr 11/2022-2023

vagnar landshövdingen förklarar lagtinget avslutat för mandatperioden.

10 §

Val av talman och vicetalmän

Vid mandatperiodens första plenum väljer lagtinget en talman samt en första och en andra vicetalmän enligt 1 §. Ett meddelande om valets utgång ska utan dröjsmål sändas till landskapsregeringen och landshövdingen.

Om talmannen eller en vicetalmän avlider eller avgår från sitt uppdrag under lagtingsåret ska en ny talman eller vicetalmän väljas utan dröjsmål.

12 §

Talmanskonferensens uppgifter

Talmanskonferensen har till uppgift att

9) tillsätta en arbetsgrupp vars uppgift är att arbeta för att alla ledamöter i lagtinget ska ha samma förutsättningar att utöva sitt uppdrag samt

13 §

Självstyrelsepolitiska nämndens sammansättning

I början av en mandatperiod beslutar lagtinget på förslag av presidiet om det antal ledamöter och ersättare som ska väljas till självstyrelsepolitiska nämnden.

Talmannen är nämndens ordförande, första vicetalmannen är nämndens första viceordförande och andra vicetalmannen är nämndens andra viceordförande.

18 §

Lag- och kulturutskottets ansvarsområde

Lag- och kulturutskottet granskar lagligheten i landskapsregeringens handläggning av ärenden.

Utskottet har för uppgiften rätt att av myndigheter och andra som de granskar få de upplysningar utskottet behöver för att sköta sin granskning.

Utskottet har rätt att på eget initiativ ta upp ett ärende till granskning i enlighet med denna paragraf. Andra utskott och varje lagtingsledamot får hos lag- och kulturutskottet skriftligen väcka frågor om landskapsregeringens tjänsteutövning eller handläggningen av regeringsärenden.

Lag- och kulturutskottet ska underrätta lagtinget om relevanta iakttagelser vid granskningen.

20 §

Finans- och näringsutskottets ansvarsområde

Finans- och näringsutskottet handhar för lagtingets räkning den i 56 § i lagtingsordningen angivna uppgiften att övervaka landskapets finanser och hur budgeten iakttas.

Finans- och näringsutskottet har för uppgiften rätt att av myndigheter och andra som de övervakar få de upplysningar utskottet behöver för sin granskning.

Utskottet har rätt att på eget initiativ ta upp ett ärende till granskning i enlighet med denna paragraf. Andra utskott och varje lagtingsledamot får hos finans- och näringsutskottet skriftligen väcka frågor om landskapsregeringens handläggning av finanserna.

Finans- och näringsutskottet ska underrätta lagtinget om relevanta iakttagelser vid övervakningen.

25 §

Utskottens mandattid

Mandattiden för medlemmarna i lagtingets utskott är en mandatperiod, om inte lagtinget på förslag av talmanskonferensen beslutar att nyval av samtliga medlemmar i ett utskott ska förrättas.

26 §

Tillsättande och konstituering av utskotten

Lagtinget väljer medlemmar till de permanenta utskotten omedelbart efter det att lagtinget har sammanträtt till mandatperiodens första plenum.

29 §

Lagtingets företrädare i internationella organ

Lagtinget väljer inom sig i början av varje lagtingsår två medlemmar och lika många ersättare till Ålands delegation i Nordiska rådet.

32 §

Motioner

En budgetmotion får inte väckas innan landskapsregeringen har lämnat sitt budgetförslag till lagtinget och motionen ska lämnas in senast klockan 12.00 den elfte dagen efter det att landskapsregeringen har lämnat förslaget till lagtinget. Tidsfristen utlöper dock tidigast den 5 november. En budgetmotion med anledning av ett förslag till en tilläggsbudget eller ett kompletterande budgetförslag ska lämnas

in senast klockan 16.00 den tredje dagen efter det att förslaget upptagits för kännedom på föredragningslistan.

33 §

Medborgarinitiativ

Ett medborgarinitiativ får väckas av minst två personer som är röstberättigade i lagtingsval. De som väcker ett initiativ kallas för ansvariga för initiativet. Kontaktinformationen för de ansvariga ska meddelas lagtingets kansli.

Ett medborgarinitiativ innehåller ett lagförslag eller ett förslag om att lagberedning ska inledas samt motivering till förslaget. Initiativet ska ha en titel som beskriver dess innehåll och initiativet ska dateras. Samma initiativ får inte innehålla olika slags ärenden. Ett initiativ ska avfattas på svenska.

Underskrifter som stöder ett medborgarinitiativ (*stödförklaringar*) samlas in på papper eller på elektronisk väg. Den blankett som ska användas vid stödförklaringar i pappersform finns tillgänglig på lagtingets hemsida. Elektronisk insamling av stödförklaringar ska ske med utnyttjande av en digital tjänst som har godkänts av lagtingets kanslikommission.

Stödförklaringarna ska samlas in inom fyra månader räknat från dateringen av initiativet. När stödförklaringar samlas in ska initiativet, uppgifter om vem som är ansvarig för det och deras kontaktinformation finnas tillgängliga för initiativundertecknarna. Initiativet får inte ändras efter det att insamlingen av stödförklaringar har inletts.

En stödförklaring ska innehålla

- 1) medborgarinitiativets titel och datum,
- 2) initiativundertecknarens fullständiga namn, födelsetid och hemkommun,
- 3) en försäkran från initiativundertecknaren att han eller hon är röstberättigad i lagtingsval,
- 4) en försäkran från initiativundertecknaren att han eller hon har gett endast en stödförklaring för samma initiativ och
- 5) stödförklaringens datum.

Insamlingen av namn kan pågå under högst fyra månader. Någon av de ansvariga för initiativet ska inom två månader från det att insamlingen av stödförklaringar har avslutats lämna stödförklaringarna till lagtingets kansli om de förutsättningar för att lägga fram initiativ som anges i denna lag uppfylls. Initiativet förfaller om det inte har överlämnats till lagtinget inom tre månader från det att insamlingen av stödförklaringar har avslutats.

Personuppgifterna i de stödförklaringar som har samlats in får användas endast på det sätt

som föreskrivs i denna lag. De ansvariga för initiativet får överlåta uppgifterna enbart till lagtingets kansli. De uppgifter som lagtinget innehar är offentliga när medborgarinitiativet har lämnats in till lagtinget.

De ansvariga för initiativet ska se till att de stödförklaringar som de har i sin besittning förstörs inom sex månader från det att insamlingen av stödförklaringar har förfallit på grund av att minimiantalet stödförklaringar inte har uppnåtts eller sex månader efter att medborgarinitiativet har inlämnats till lagtinget. Stödförklaringar som lämnats in i pappersform till lagtinget förstörs av lagtinget inom ett år efter att ett medborgarinitiativ har slutbehandlats eller förfallit i samband med nyval. Elektroniska stödförklaringar som hör till ett medborgarinitiativ som överlämnats till lagtinget förstörs inom fem år efter att insamling av signaturer avslutats.

Den som är ansvarig för medborgarinitiativet ska se till att ekonomiska bidrag för framläggande av initiativet och givaren uppges när stödförklaringar samlas in, om värdet av ett enskilt bidrag eller värdet av flera bidrag från en och samma givare är minst 1 500 euro. Namnet på en enskild person får inte uppges utan dennes samtycke, om värdet på personens bidrag är mindre än 1 500 euro. Ett bidrag från en givare som inte kan identifieras får inte tas emot. Detta gäller dock inte bidrag som har fåtts genom sedvanligt insamlingsarbete.

Bidrag ska redovisas in den digitala tjänsten eller i pappersform så att uppgifterna finns tillgängliga för allmänheten senast vid utgången av den kalendermånad som följer efter det att bidraget togs emot, dock tidigast när insamlingen av stödförklaringar inleds.

När stödförklaringar samlas in ska information om den webbplats där bidrag redovisas finnas tillgänglig för undertecknarna av medborgarinitiativet. Uppgifterna om bidrag ska avlägsnas från datanätet efter det att lagtingsbehandlingen av initiativet har avslutats. Om initiativet inte överlämnas till lagtinget, ska uppgifterna avlägsnas efter det att insamlingen av stödförklaringar har avslutats eller efter det att initiativet har förfallit.

Vid insamlingen av namnunderskrifter får det inte bedrivas aktivitet som utsätter väljarna för påverkan eller försök därtill, eller som inskränker deras valfrihet på något sätt.

Lagtinget är skyldigt att utan dröjsmål ta upp ett medborgarinitiativ till behandling om det har gjorts så som denna arbetsordning föreskriver. Initiativ som innehåller förslag i form av en lagtext ska behandlas i lagstiftningsordning på samma sätt som en lagmotion med

ett förslag till en landskapslag. Initiativ som innehåller förslag om att lagstiftningsåtgärder ska vidtas ska behandlas i en enda behandling på samma sätt som en åtgärdsmotion.

De ansvariga för initiativet kan skriftligen återta initiativet.

Lagtingets beslut med anledning av ett medborgarinitiativ ska skriftligen meddelas de ansvariga för initiativet.

I fråga om straff för lämnande av oriktiga personuppgifter och för ingivande av osant intryck till myndighet samt för sekretessbrott och sekretessförseelse samt för dataskyddsbrott tillämpas strafflagen (FFS 39/1889).

41 §
Skriftliga frågor

Vid det plenum då frågan besvaras ska den först läsas upp av den ledamot som ställt den varefter den besvaras. För svaret gäller ingen tidsbegränsning. Frågeställaren får därefter hålla högst två tilläggsanföranden som anknyter till frågan och efter varje anförande har den som svarat rätt att uttala sig. Frågeställarens tilläggsanföranden samt tilläggsyttranden av den som svarar får inte överstiga tre minuter.

46 §
Landskapsregeringens EU-redogörelser

Landskapsregeringen ska årligen snarast efter det att Europeiska kommissionen avgivit sitt årliga arbetsprogram, lämna en skriftlig redogörelse till lagtinget över mål samt prioriteringar i EU-relaterade ärenden. I redogörelsen ska det även ingå en uppföljning av föregående års redogörelse. Innan redogörelsen tas upp till slutlig behandling i lagtinget ska självstyrelsepolitiska nämnden avge ett betänkande i ärendet. Redogörelsen ska i lagtinget genomgå en enda behandling. Redogörelsen kan ingå i ett meddelande över landskapsregeringens externpolitik.

54 §
Utskottens rätt till upplysningar

Landskapsregeringen samt sådana verksamheter och tjänstemän som lyder under landskapsregeringen ska på begäran utan dröjsmål förse ett utskott med de handlingar samt skriftliga eller muntliga upplysningar som utskottet behöver för beredningen av ett ärende. Landskapsregeringen samt sådana verksamheter och tjänstemän som lyder under landskapsregeringen ska dessutom överlämna de utredningar och redogörelser som ett utskott begär i frågor som hör till utskottets ansvarsområde.

Utskotten har även rätt att av särskilda skäl kalla ministrar för hörande gällande frågor som faller inom utskottets ansvarsområde.

65 §
Anmälan

En ledamot som infinner sig i plenum efter närvaroregistreringen antecknas som närvarande efter det att ledamoten anmält sig hos talmannen eller registrerat sig som närvarande elektroniskt. Den ledamot som är förhindrad att delta i plenum bör på förhand elektroniskt eller skriftligen anmäla till lagtingets kansli om frånvaro och samtidigt ange orsaken till frånvaron.

68 §
Anföranden

Varje talare bör noga hålla sig till den sak som behandlas. Talmannen ska uppmana den som avviker att hålla sig till saken. Åtlyder talaren inte uppmaningen kan talmannen besluta att anförandet ska avbrytas. Talmannen kan även avbryta ett anförande om en talare trots uppmaning på något annat sätt allvarligt bryter mot god sed.

80 §
Omröstningssätt

En omröstning verkställs genom uppstigning, genom öppen omröstning efter namnupprop eller elektroniskt. En omröstning kan under exceptionella förhållanden även verkställas på distans i enlighet med anvisningar som utfärdats av talmanskonferensen.

Bestämmelser om omröstningsförfarandet vid val ingår i kapitel 13.

82 §
Lagtingets svar och skrivelser

Vid mandatperiodens sista plenum meddelas vilka ärenden som inte har slutbehandlats och som därför har förfallit.

87 §
Lagtingets kansli

Vid lagtingets kansli finns tjänster som lagtingsdirektör, biträdande lagtingsdirektör, utskottssekreterare och kanslisekreterare. Därtill kan det anställas ytterligare tjänstemän och personal i arbetsavtalsförhållande.

91 §
Tidpunkten för val

Vid mandatperiodens andra plenum ska tal-
mannen meddela tiden för val av medlemmarna
och ersättarna i lagtingets utskott, självstyre-
sepolitiska nämnden och kanslikommissionen.
Om tiden för val av lagtingets representanter i
Nordiska rådet meddelas vid varje lagtingsårs
andra plenum. Meddelandena om tidpunkterna
för valen ska om möjligt ges senast två dagar
före valen.
-----

92 §
Val med slutna sedlar

En valsedel är ogiltig om
1) det antecknats fler än en kandidat på
valsedeln,
2) en kandidat betecknats så att det inte
tydligt framgår vilken person som avses,
-----

3) valsedeln försetts med ett särskilt känne-
tecken eller om det har gjorts en annan obehörig
anteckning på den. En uppgift om en kandidats
yrke eller hemort eller en sådan anteckning
som endast avser ett förtydligande gör inte
valsedeln ogiltig,

4) en annan valsedel än en som är avsedd för
valet har använts eller

5) en kandidat som inte har ansökt om en
lediganslagen tjänst har antecknats på valse-
deln.

Detta beslut, tillkommet i den ordning som
anges i lagtingsordningens 63 §, träder i kraft
den 1 november 2023.

Mariehamn den 5 oktober 2023

VERONICA THÖRNROOS
lantråd

Harry Jansson
föredragande minister

